

JUHÁSZ FERENC – LÓCZI TAMÁS – NÉMETH ZOLTÁN

ÁLLAMI ISKOLÁKBÓL KATOLIKUS ISKOLÁK

A 2023-ban 70. születésnapját ünneplő dr. Ternyák Csaba érsek atya a Szent István király által 1004-ben alapított Egri Főegyházmegye 81. főpásztora és 13. érseke, aki XVI. Benedek pápától származó, 2007. március 15-én kelt érseki kinevezésével az iskolák területén is jelentőset alkotó, visszatekintve óriásoknak látszó elődei nyomába lépett. Főpapi szolgáltatának kezdetén a prioritásai közé sorolta az ifjúság- és cigánypasztorációt, valamint a média evangelizációs lehetőségeinek használatát.¹

Az egyházmegye iskolafenntartó szerepét és Eger iskolaváros jellegét püspökei és érsekei alapozták meg. Közülük is kiemelkedik a Barkóczy Ferenc (1710–1765) püspök elképzeléseit megvalósító Eszterházy Károly (1725–1799) püspök, aki az általa építtetett Líceum épületében 1774-ben megalapította a mai egyetem elődjét. Pyrker János László (1772–1847) pátriárka-érsek alapította 1828-ban az első magyar tannyelvű tanítóképzőt.

Az iskolaátvételek sora

Az 1948. évi államosításig az egyházmegyei és szerzetesi iskolákban nemzedékek sora tanult. A diktatúra parlamentje 1948-ban az egyházi iskolák államosításáról szóló törvénnyel az ország iskoláinak több mint kétharmadát, 6505 egyházi iskolát vett állami fenntartásba, 18 ezer pedagógust tett állami alkalmazottá.² A rendszerváltásig csak 10 egyházi gimnázium működhetett, amelyből a bencések, a ferencesek, az iskolanővérek és a piaristák két-két gimnáziuma volt katolikus.³

Köznevelési intézmények fenntartói jogának átvételére a rendszerváltás után nyílt meg a lehetőség hazánkban. Már a 90-es évek elejétől kezdve éltek is ezzel a lehetőséggel

¹ *A rendszerváltástól napjainkig*, <https://eger.e egyhazmegye.hu/hivatal/harmadik-resz/harmadik-resz> – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

² GÖZSY, Z. – DÉVÉNYI, A., *Az iskolák államosítása in A történelem tanításának tartalmi és módszertani változásai. Egyetemi jegyzet a „Történetirői irányzatok és hatásuk a történelemtanításra” című kurzushoz*, https://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/tort_tan_valt/az_iskolk_llamostsa.html – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

³ KORZENSZKY, R., *Magyar Örökség díjat kapott a kommunizmus idején is működő nyolc katolikus gimnázium in Magyar Kurir Katolikus Hírportál*, <https://www.magyardkurir.hu/hirek/magyar-orokseg-dijat-kapott-nyolc-katolikus-gimnazium-mely-kommunizmus-idejen-mukodott> – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

az egyházmegyék, szerzetesrendek és más egyházi jogi személyek. Elsősorban azon intézmények egyházi fenntartásba adását kérték, ahol az államosítás előtt is felekezeti iskola működött, illetve ott, ahol a szülők ezt nagy arányban kezdeményezték. Egyházmegyénkben is működtek már katolikus iskolák Ternyák érsek úr kinevezése előtt is, de az ő nevéhez fűződik azok számának nagyarányú növekedése. Ezt persze más tényezők is segítették, mint például az, hogy a kormány jó kezekben látja az oktatást és a nevelést a bevett egyházaknál. Ternyák Csaba érsek úr az egyház fontos élettereként, missziós területeként tekint a nevelési-oktatási intézményekre. Amikor az egyház óvodát, iskolát, kollégiumot, szakképzési intézményt vesz át, akkor nem csupán közfeladatot vállal az állam kötelezettségeiből, hanem válaszol a hívő szülők azon igényére, hogy gyermekeiket vallásilag elkötelezett, keresztény szemléletű intézményben taníttathassák. A katolikus egyház évezredes tapasztalatokon alapuló nevelési és oktatási értékrendje és a katolikus iskolák jó híre bizalmat keltett a magyar társadalomban az egyházi iskolák felé. Ezt az általános véleményt gazdagította Ternyák érsek úr azzal, hogy a katolikus nevelést a szülőkkel karöltve, az egyházközség és a helyi település javára képzelel el. Sokszor kifejtette, hogy a katolikus iskola diákjai a helyi település polgárai maradnak, így a katolikus intézmények feladata az, hogy benne éljenek az adott közösség életében, és ne képezzenek elkülönült csoportot.

A rendszerváltást követően lehetővé vált új egyházi iskolák alapítása és működtetése, azonban a jogszabályi környezet 2010-ig jelentősen korlátozta az egyházak fenntartói tevékenységét. A kedvezőtlen külső feltételek között dr. Seregély István (1931–2018) érsek úr 1991 és 2001 között tizenegy⁴ iskolát, óvodát és kollégiumot alapított, közöttük az 1994-ben a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya fenntartásába adott miskolci Fényi Gyula Jezsuita Gimnáziumot.⁵ A katolikus iskolák és óvodák alapításának rendszerváltást követő második hulláma 2010-ben indult, amikor egy törvénymódosítást követően az egyházi fenntartók hátrányos jogkövetkezmények nélkül vállalhatták⁶ azoknak az intézményeknek a fenntartását, amelyek fenntartói a szülők többségének támogatásával kifejezték e szándékukat. Ternyák érsek úr az Egyházi Törvénykönyv (CIC.) 796–806. kánonjaira⁷ figyelemmel alapítja és tartja fenn azokat az oktatási intézményeket, amelyekben

⁴ 1991-ben a mezőkövesdi Szent István Katolikus Általános Iskolát és a Jászberényi Nagyboldogasszony Katolikus Általános Iskolát. 1992-ben a miskolci Fráter György Katolikus Gimnáziumot és a sátoraljaiújhegyi Árpád-házi Szent Margit Katolikus Általános Iskolát. 1993-ban az egri Érseki Szent József Kollégiumot, az egri Szent Imre Katolikus Általános Iskolát és a gyöngyösi Szent Erzsébet Óvodát. 1994-ben a miskolci Kisboldogasszony Óvodát. 1999-ben a miskolci Szent Imre Római Katolikus Általános Iskolát. 2001-ben az egri Jó Pásztor Óvodát.

⁵ Oktatási Hivatal, https://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso/!KIR_Intezmenykereso/Intezmeny/Index/038090 – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

⁶ TERNYÁK, Cs., *A katolikus közoktatási intézményrendszer bővülése in Vigilia* 2017/5. 322–326.

⁷ *Az egyház tanítófeladata, 802. kánon in Codex iuris canonici. Az egyházi törvénykönyv*. III., https://torvenykonv.katolikus.hu/www.vatican.va/archive/cod-iuris-canonici/hu/documents/cic_konyvIII_0796-0806_hu.html#I_FEJEZET – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

a szülők a katolikus értékekre taníttathatják gyermekeiket. A CIC. 802. kánonja szerint „*ha nincsenek olyan iskolák, amelyekben a nevelést a keresztény szellem járja át, a megyéspüspök feladata, hogy ilyenek alapításáról gondoskodjék. A megyéspüspök gondoskodik arról is, hogy – ahol ez hasznos – szakmai és technikai iskolákat, valamint más sajátos szükségleteket kielégítő iskolákat alapítsanak.*”⁸

Ternyák érsek úr 2010 és 2023 között közel 50 katolikus intézményt alapított, amelyek között számos hátrányos helyzetű tanulókkal foglalkozó iskola is van. A 2023. szeptember 1-jén fenntartásba vett miskolci és szögligeti általános iskolával az egyházmegye intézményei 52 településen, 58 intézményben, közel 100 feladatellátási helyen 22.000 tanulót nevelnek és 2500 pedagógust alkalmaznak. Érsek atya a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Iskolabizottságának elnöki feladatait is ellátja, mert az iskolákra missziós területként, nagy lehetőségként és fejlődést ösztönző kihívásként tekint. Változó világunkban az óvodától a felsőoktatásig terjedő katolikus nevelési-oktatási intézmények új impulzusokat közvetítenek az egyház felé és az evangélium üzenetét a társadalom felé. A katolikus intézményekkel olyanokhoz is eljutnak egyházunk üzenetei, akik ezzel még nem találkoztak. Érsek úr döntései előtt gyakran idézi Ferenc pápa „Az evangélium öröme” kezdetű apostoli buzdításában megfogalmazott alábbi gondolatokat:

„*Mindenkinek joga van megkapni az evangéliumot. A keresztények kötelessége hirdetni az evangéliumot anélkül, hogy bárkit kizárnának, de nem, mint akik új terhet raknak rájuk, hanem mint akik megosztanak egy örömet, szép távlatot mutatnak és egyfajta vágykeltő lakomára hívnak. Az Egyház nem prozelitizmussal [térítéssel], hanem »vonzással« növekszik. II. János Pál annak elismerésére szólított fel, hogy »nem szabad ellankadni az evangélium hirdetésében« azok felé, akik távol vannak Krisztustól, »hiszen ez az Egyház feladata«. A missziós tevékenység »ma is a legnagyobb kihívást jelenti az Egyház számára« és »elsődleges gondja kell legyen a misszió ügye«. Mi történne, ha valóban komolyan vennénk ezeket a szavakat? Egyszerűen elismernénk, hogy a missziós tevékenység az Egyház minden művének a paradigmája.*”⁹

Katolikus egyetem

Az egri tanárképző főiskola 1990-ben vette fel Eszterházy Károly nevét, és kitartó munka eredményeként 2016-ban egyetemi rangot kapott. Az egyetemmé válás több évszázados álom megvalósulását jelentette. Ternyák érsek atya neves püspök elődeinek tervét valósította meg akkor, amikor 2021-ben az Egri Főegyházmegye fenntartásába vette az Eszterházy

⁸ Uo.

⁹ FERENC, *Evangelii Gaudium*, 2023. november 24., <https://regi.katolikus.hu/konyvtar.php?h=451#EG009> – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

Károly Katolikus Egyetemet „... azzal a céllal, hogy székvárosunk és nemzetünk szellemi és lelki gazdagodását szolgálja, segítse a fiatalok személyiségének kibontakozását, talentumainak feltárását és fejlesztését, hozzájáruljon az általános műveltségi szint emeléséhez, és az egyház tanítói küldetésének beteljesítéséhez”.¹⁰ Az egyházi fenntartásba vétel fontos mérföldkő és léptékváltás volt az Egri Főegyházmegye tevékenységében, amellyel kiegészült iskolarendszere az óvodai neveléstől az egyetemi képzésekig széles körű lehetőségeket kínál az érdeklődőknek.

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Észak-Magyarország kiemelt tudásközpontjaként nemcsak a pedagógusképzésben, hanem a társadalom- és gazdaságtudományok, az informatika és a természettudományok területén is számos képzést és továbbképzést kínál. Az egyetem mint tudásközpont hidakat képez a társadalmi és gazdasági élet szereplői között. Pedagógiai felmérések tapasztalatai alapján elfogadott megállapítás az, hogy azokban az országokban ér el jó eredményeket a közoktatás, amelyekben a tanárképző egyetemek és a pedagógiai kutatóközpontok, valamint az általános és középiskolák között folyamatos a tudásátadás, hatékonyan működik a tudományos eredmények és az iskolai tapasztalatok cseréje és megosztása.¹¹

Közismert minden területen a szakemberhiány, ezen belül is markánsan jelenik meg az oktatás terén a pedagógushiány. Többen azok közül, akik az egyházi iskolák indítására kritikával tekintettek, feltették a kérdést: lesz-e elég pedagógus? Nem csupán egyházi iskolákban tanítani, hanem egyáltalán. Ternyák Csaba érsek úr országosan is jelentős méretű iskolahálózatot épített ki az Egri Főegyházmegyében. Jól átgondolt folyamat részeként 2021-ben az egyházmegye fenntartásába vette az Eszterházy Károly Egyetemet, ezzel beteljesítve elődje, Eszterházy püspök álmát is, hogy Egerben katolikus egyetem működjön. Ennek az egyetemnek a fő arculatát mindig a pedagógusképzés jelentette, így miután az egyetem az egyházmegye fenntartásába került, nagyobb lett a reményünk arra, hogy az itt végzett pedagógusok jobban be tudnak illeszkedni az egyházmegye intézményeibe. Ez a folyamat kétirányú, hiszen az egyházmegye intézményeiből sok olyan diák jelentkezik a katolikus egyetemre, akik később, ha nem is föltétlenül saját egykori iskolájukban, de az egyházmegye katolikus iskoláiban helyezkednek el katolikus pedagógusként. Ugyanakkor természetesen az egyetemre jelentkező hallgatók nem kizárólagosan az Egri Főegyházmegye területéről, hanem az ország minden részéből jönnek és mennek is majd az ország minden részébe. Általuk az egész országra kisugárzást jelent az a lelki és oktatási centrum, amelyet az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem nyújt.

¹⁰ Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Alapító Levél.

¹¹ CSAPÓ, B., *A jövő elvárásai és a tudás minősége*, <https://kiadvany.suliszerviz.com/kiadvanyok/30-kiadvany-2019/1186-2019-prof-dr-csapo-beno-a-joevo-elvarasai-es-a-tudas-minosege> – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

Templom és/vagy iskola?

Az iskolák államosítása és a szerzetesrendek feloszlása után az is tapasztalható volt, hogy a 70-es, 80-as évekre a plébániákról és az egyházközségi testületekből majdnem kifogytak azok az értelmiségi és képzett személyek, akik valamikor egyházi iskolába jártak. Most tehát, amikor az iskolák újra indultak, örvendetes az a változás is, amit mind a pedagógusok, mind pedig az iskolába járó gyerekek szülei az egyházközség felé fordulva jelentenek. Plébániákat éltető iskolák jöttek létre. Vérfrissítést kaptak azok által, akik az iskola körül tevékenykednek, és immáron a plébániához is tartozónak érzik magukat. Van azonban még némi bizonytalanság vagy inkább szabályozni való e téren, és itt a lelkipásztorok nagyvonalúsága és nagylelkűsége is szükségeltetik. Több gyermek ugyanis, aki egyébként nem kapott vallásos nevelést, és nincs vallásos háttere, először az iskolai közösségben találkozik a hittel. Gyakori, hogy a diákok az iskolai éveik alatt keresztkednek meg, lesznek elsőáldozók, és mélyen kötődnek ahhoz az iskolához, templomhoz vagy plébániához, ahol vallási kötelezettségeiket iskolai szinten teljesítik. Adódhat, hogy nem a saját lakóhelye szerinti plébánia vagy templom az, ahol a tanuló a szentségekhez szeretne járulni, hanem ahová az iskola területileg tartozik. Ebben a lelkipásztorok megértése és türelme feltétlenül szükséges. Előfordul ugyanis, hogy ha a gyermek abban a templomban nem járulhat a szentségekhez, ahová iskolásként jár, akkor nem a lakóhelye szerinti templomot választja, mert nem köti és hívja őt oda az a közösség, amit az iskolában megél és megtapasztal.

Hogyan válik katolikussá egy intézmény?

Természetesen egy intézmény nem attól válik katolikussá, hogy lecserélik az ajtaján a feliratot. Sokkal inkább azzal, hogy az átvétellel megjelenik Krisztus a falak között. Ezért Ternyák érsek úr fontosnak tartja, hogy iskoláinkban kápolna vagy imaterem létesüljön. Ahol erre megvannak a feltételek, az Oltáriszentség jelenlétével a legteljesebb mértékben válik jelenvalóvá az Úr. De ahol erre közvetlenül nincs lehetőség, ott a helyi plébániatemplom kapcsolódik be az iskola vérkeringésébe. A templomban mint külső helyszínen, ahol minden Istenről szól, a diákok találkozhatnak a természetfelettil.

A plébániatemplom elsősorban az össziskolai ünnepeknek ad otthont. Iskoláink négy iskolai misét tartanak a tanévben. Ezek a tanévkezdő *Veni Sancte*, az adventi, a nagyböjti és a tanévzáró *Te Deum* szentmiséi. Ezenkívül a végzős évfolyamok ballagása is rendszerint szentmisével ünnepelt esemény. Egy iskolakápolna – adottságainál fogva – egy-egy osztály saját miséjét tudja befogadni. Mindkét „misetípus” fontos, hiszen míg az iskolamisékben az egész közösség egysége, nagy eseményei kerülnek előtérbe, addig

az osztálymisékben egy-egy osztály bensőségesen tud kapcsolódni Istenhez, és tudja erősíteni saját közösségének kohézióját.

A tanév menetét átszövik az egyházi ünnepek, és gazdagítják az addig már kialakult hagyományokat. Sokszor nem is feltétlenül új elemként, hanem egy korábbi gyakorlat magyarázataként. Gondoljunk csak például arra, hogy a Mikulást, a karácsonyt és a húsvétot talán minden iskolában ünneplik, de egy katolikus iskolában ezek keresztény vallási háttere is megvilágosodik; a tanulók – és nem utolsósorban a dolgozók – rájönnek arra, miért is ajándékozzuk meg ilyenkor egymást, vagy honnan ered a locsolkodás szokása.

Az átvételek során megváltozik az iskolák neve is. Ha a korábbi névadó katolikus szemzőből is követendő személy, akkor csak a katolikus jelzővel bővül az intézmény neve, ha viszont ez nem lehetséges, új nevet kap az iskola, aki egyúttal védőszentjévé is válik az intézménynek. Ünnepeknél iskolanapot lehet rendezni, ahol a liturgikus program mellett megjelenhet mindaz az érték, talentum, amellyel az adott közösség rendelkezik.

A folyosókon, tantermekben, közösségi helyiségekben megjelennek a keresztény szimbólumok (feszület, kép Jézusról, Máriáról, szentekről, idézetek stb.), amelyek mindennapi látványa és üzenete beleivódik a tanulók, tanáraik és az odalátogatók lelkébe. Sok helyen az egyes osztályok is védőszentet választanak, és ennek szellemében, de saját kreativitásuknak megfelelően díszítik osztálytermeiket. A faliújságok hirdetései, az iskola honlapja, közösségi médiában megjelenő arculata szintén tükrözik a különleges szellemiséget. Ezek kialakításában nagy szerepe van az iskolalelkésznek és a hitoktatóknak, akik teológiát végzett személyekként meg tudják ítélni, mi való és mi nem egy katolikus intézmény elektronikus felületeire.

Ahogy már a fentiekben olvasható volt, Ternyák Csaba érsek úr mottókkal is segíti iskoláink nevelési évét. Ezek a főpásztor által kijelölt mondatok iránymutatást jelentenek az egész egyházmegye intézményei számára. A mottók sokszor a világegyház nagy eseményeire, a szentatya szándékaira vagy éppen a Magyar Katolikus Egyház aktuális programjaira utalnak (gondoljunk például a pápalátogatásra), vagy netán olyan dologra hívják fel a figyelmet, amit főpásztorunk fontos célként jelölt meg. Ezek a mottók minden iskolánkban jól látható helyen, általában az aulában vagy a bejáratnál kerülnek elhelyezésre. A mottó szellemisége megjelenik az iskolák éves munkaterveiben, időnként még az egyes tantárgyi munkaközösségek éves terveiben is.

Az Egri Főegyházmegye egyes tanévekre szóló mottói az alábbiak:

- 2023/2024. tanév: *Krisztus a jövőnk*¹²
- 2022/2023. tanév: *A szentmise a család erőforrása*¹³

¹² PAP, I., *Krisztus a jövőnk*, <https://eger.egyhazmegye.hu/hirek/hirek-200/krisztus-a-jovonk-tanevnyito-az-egri-foegyhazmegyeben-4122> – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

¹³ BÉRCZESSY, A., *A szentmise a család erőforrása – tanévnyitó Veni Sancte Sárospatakon*, <https://eger.egyhazmegye>.

- 2021/2022. tanév: Péter hitével tekintsünk Jézusra¹⁴
- 2020/2021. tanév: Van itt egy gyermek... (Jn 6,9)¹⁵
- 2019/2020. tanév: Aki énekel kétszeresen imádkozik¹⁶
- 2018/2019. tanév: Minden a családban kezdődik. Család, légy, ami Isten tervei szerint vagy!¹⁷
- 2017/2018. tanév: Áldott légy!¹⁸
- 2016/2017. tanév: Hit, hűség, hivatás¹⁹

Természetes és talán a legszembetűnőbb változás egy iskolaátvétel nyomán a hit- és erkölcsstan tantárgy megjelenése. Ez sok évig teljesen egyedi volt a felekezeti iskolákban, néhány éve azonban – mint ismeretes – az állami iskolákban is jelen van kötelezően választható módon az etikával párhuzamban. Iskoláinkban az átvétel utáni években néhány helyen továbbra is fennáll még a választás lehetősége, de a cél előbb-utóbb mindenütt az, hogy mindenki hittanra járjon. Ez természetesen felekezeti bontásban kerül megszervezésre mindenütt, ahol a történelmi egyházak képesek hittantanárt biztosítani az intézmény számára. A hittan tantárgy régóta kidolgozott tantervvel rendelkezik az egyes évfolyamokra vonatkozóan. Tanulmányaik végén a diákok akár érettségi vizsgát is tehetnek belőle. Jó látni, hogy sok katolikus középiskolában megszeretik a tanulók a hittant, és szívesen választják azt érettségi tárgyként.

Az egyházi év kitüntetett időszakai megjelennek az iskolák életében is. Mivel a karácsony és a húsvét mindig szünetre esik, ebből fakadóan ez elsősorban a saját egyházköziség és a család ünnepe. Az iskola viszont segítséget tud adni a nagy ünnepekre való előkészületben. Az advent és nagybőjt időszaka áthatja az iskola egészét. Ilyenkor mellőzzük a zajos, táncos ünnepségeket, a közösségi terekben megjelenik a bűnbánat színe: a lila. Adventi koszorú, gyertyagyújtások,

hu/hirek/hirek-200/a-szentmise-a-csalad-eroforrasa-tanevnyito-veni-sancte-sarospatakon – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

¹⁴ HOMA, J., *Főegyházmegyei tanévnyitó Mezőkövesden*, <https://eger.egyhazmegye.hu/hirek/hirek-200/foegyhazmegyei-tanevnyito-mezokovesden> – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

¹⁵ BÉRCZESSY, A., *Veni Sancte - főegyházmegyei tanévnyitó Törökszentmiklóson*, <https://eger.egyhazmegye.hu/hirek/hirek-200/veni-sancte-foegyhazmegyei-tanevnyito-torokszentmiklason> – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

¹⁶ BÉRCZESSY, A., „*a felelősségteljes munkához kérjük Isten áldását*” – *tanévnyitó Veni Sancte Egerben*, <https://eger.egyhazmegye.hu/hirek/hirek-200/a-felelossegteljes-munkahoz-kerjuk-isten-aldasat-tanevnyito-veni-sancte-egerben> – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

¹⁷ *Köznevelési intézményeink lelkipásztorai és vezetői találkoztak*, <https://eger.egyhazmegye.hu/index.php/oktatas/ekif-hirek/koznevelesi-intezmenyeink-lelkipasztorai-es-vezetoi-talalkoztak> – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

¹⁸ HOMA, J., *Teremtésvédelem az Egri Főegyházmegyében* in *Egyházmegyei hírek* 2018. március, https://eger.egyhazmegye.hu/uploads/content_uploads/2018marcius.pdf – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

¹⁹ HOMA, J., *A hitre, a hűségre, a hivatásra kell felvértezni a fiatalokat*, <https://eger.egyhazmegye.hu/hirek/hirek-200/a-hitre-a-husegre-a-hivatasra-kell-felvertezni-a-fiatalokat> – utolsó letöltés: 2023. szeptember 5.

roraté szentmisék, illetve keresztútjárások, böjtölés, jócselekedetek vannak előtérben ezekben az időszakokban. És mindkettőben ott a bűnbánat és a szentgyónás lehetőségének felkínálása.

Az adventi és a nagyböjti időszak kínálja a legjobb alkalmat arra, hogy egy katolikus iskola közössége lelkigyakorlaton vegyen részt. Fontos szempont a lelkigyakorlatokkal és minden más lelki életet segítő programmal kapcsolatban az, hogy soha ne tévesszük szem elől: küldetésünk az egész iskola közösségéhez szól. Ebben a közösségben ott vannak a diákok, a nevelőtestület tagjai (köztük pedagógusok, oktatók) és egyéb, a nevelési és oktatási munkát közvetlenül segítők, valamint technikai dolgozók és mindazok a szülők, családtagok, akik a tanulók révén kapcsolatban állnak a katolikus iskolával. A cél az kell hogy legyen, hogy mindhárom célcsoport (diákok, dolgozók, szülők) számára szervezzen az iskola lelkigyakorlatot és olyan programokat, amelyek megszólítják ezeket a csoportokat és speciálisan nekik van szervezve. E mellett a tematikus szétválasztás mellett lényeges szempont az is, hogy ezek a közösségek együtt is részt tudjanak venni eseményeken, kifejezve összetartozásukat. Erre az egyházi ünnepek nagy közös liturgiái a legalkalmasabbak.

Érsek úr kiemelten figyel arra, hogy az egyre terjedelmesebb egyházmegyei fenntartású katolikus iskolai hálózatban mindenhova előbb-utóbb személyesen is eljusson. Az érseki látogatásokat segítik a jubileumok, amelyek külön ünnepi alkalmat jelentenek a főpásztor számára a személyes tapasztalatszerzésre. Amikor egy-egy új intézmény átvételre kerül, hagyományosan érsek atya végzi ezekben az iskolákban a *Veni Sancte* tanévnyitó szentmisét. Súlyt ad ezzel az új katolikus iskolának, segíti bevinni a köztudatba, és nem utolsósorban iránymutatást, indíttatást ad számára, hogy milyen értékek, preferenciák mentén kezdje meg működését. Alkalom ez arra is, hogy a vezetők mellett a pedagógusok, egyéb dolgozók, diákok és szülei is találkozhassanak az egyházmegye érsekével. Ezután pedig az évfordulók jelentik azokat az ünnepi alkalmakat, amikor Ternyák érsek úr hagyományosan személyesen látogat el és köszönti az intézményt, az iskola pedig bemutatja értékeit, hagyományait.

Bár ezek a folyamatok és szempontok általánosan is fontosak egy katolikus iskola fenntartásba vételekor, Ternyák érsek úr azonban kiemelten figyelmet fordít arra, hogy azok a keresztény sajátosságok, amelyet egy katolikus intézmény tud átadni, meg is jelenjenek iskoláinkban. Érsek úr évről évre kiemel egy-egy szegmenst a katolikus iskolák életéből. Így történt már felmérés és fejlesztés iskolakápolna, imaterem, védőszent, egyházi ének, kórusélet területén, a szentmise erőforrásként történő megélésében és abban, hogy a gyermekek legyenek az iskolai munka középpontjában.

Katolikus sajátosságok

A katolikus intézmények átvételével egy hálózat is létrejön. Egy olyan kötelék, amely a beiskolázáson túl testvérintézményi kapcsolatok születését is magával hozta. Fontos továbbá, hogy az egyházmegye katolikus családjai elfogadható távolságon belül elérjék a teljes katolikus nevelési vertikumot. Érsek úr koncepciója az, hogy bárhol az egyházmegyében elérhető legyen a katolikus családok gyerekei számára katolikus óvoda, általános és középiskola. Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem megalapításával a háromszáz éves múltra visszatekintő Papnevelő Intézet mellett, a felsőoktatás területén is van már másik katolikus intézmény egyházmegyénkben.

Ternyák Csaba érsek úr sok átvételei folyamat során hangsúlyozta azt, hogy a katolikus egyház és az Egri Főegyházmegye nem akar semmit elvenni, lerombolni abból, amit az egyes intézmények saját hagyományaikból, szokásaikból felépítettek. A cél ezek integrálása a keresztény szemléletbe. Viszont fel szeretne kínálni egy olyan keresztény értékrendet, amelyet Jézus Krisztus tanítói megbízása nyomán kötelességének tart, és amelyet az egyetemes egyház kétezer és a magyar katolikus egyház ezeréves tapasztalata felhalmozott a nevelés-oktatás területén. Ez a szemlélet nem ragad meg pusztán a múlt rekonstruálásában, hanem az örök értékeket a mai kor nyelvén és eszközein keresztül kívánja közvetíteni. Ezért katolikus iskoláink Érsek úr jóvoltából mindig számíthatnak arra, hogy a kor követelményeinek megfelelő és szükséges fejlesztéseket megkapják. Érsek úr iskoláinkban a nevelést a szülőkkel karöltve képzelel el. Ezért folyamatos együttműködésre, kapcsolattartásra hívja a tanulók hozzátartozóit, és erre kéri pedagógusainkat is. Így válik a katolikus iskola egy nagy családdá, amelyben Jézus Krisztus van a középpontban, és amelyben mindenki egy célért végzi sajátos feladatát, azért, hogy diákjaink boldog, kiegyensúlyozott, teljes életet élő felnőttekké váljanak. Olyanokká, akik hittel és szilárd értékrenddel rendelkeznek, felismerték és kamatoztatták talentumaikat. Olyanokká, akik felelősen tudnak jelen lenni a társadalomban, földi és égi hazát építve. A jövőben egyre fontosabbá válik az is, hogy gyermekeinkből egészséges férfiakat és nőket neveljünk, akik tudnak dönteni és elköteleződni. Isten meghívására tudják vállalni a papi, szerzetesi szolgálatot, vagy családot alapítani, amelyben nem utasítják el az életet, akikkel Isten megajándékozta őket.